

Ocena oddziaływania drogi ekspresowej na środowisko - podstawowe aspekty

Dr hab. Elżbieta Zębek, prof. UWM
Katedra Prawa Międzynarodowego Publicznego i Prawa Unii Europejskiej
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Oceny oddziaływania na środowisko podstawa prawna UE

- ▶ Dyrektywa ocenowa Rady 85/337/EWG z 27.06.1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. UE L 175/1985)
- ▶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. L.197/30)

Oceny oddziaływania na środowisko UE

Cel: zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko

OOŚ określa: bezpośrednie i pośrednie skutki przedsięwzięcia dla istot ludzkich, fauny i flory, dla gleby, powietrza, klimatu i krajobrazu, dla dóbr materialnych i dziedzictwa kultury a także skutki oddziaływań między powyższymi elementami.

Ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) prawo krajowe

- ▶ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 283 ze zm.) (u.o.o.ś.)
- ▶ I grupa - przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko - obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) ma charakter obligatoryjny
- ▶ II grupa – przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko - obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko może mieć charakter fakultatywny.

PRZEDSIĘWZIĘCIA

mogące zawsze znacząco

mogące potencjalnie znacząco

oddziaływać na środowisko

raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia
na środowisko

karta informacyjna przedsięwzięcia

udział społeczeństwa

nie wymagany

decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

pozostałe pozwolenia np. na budowę

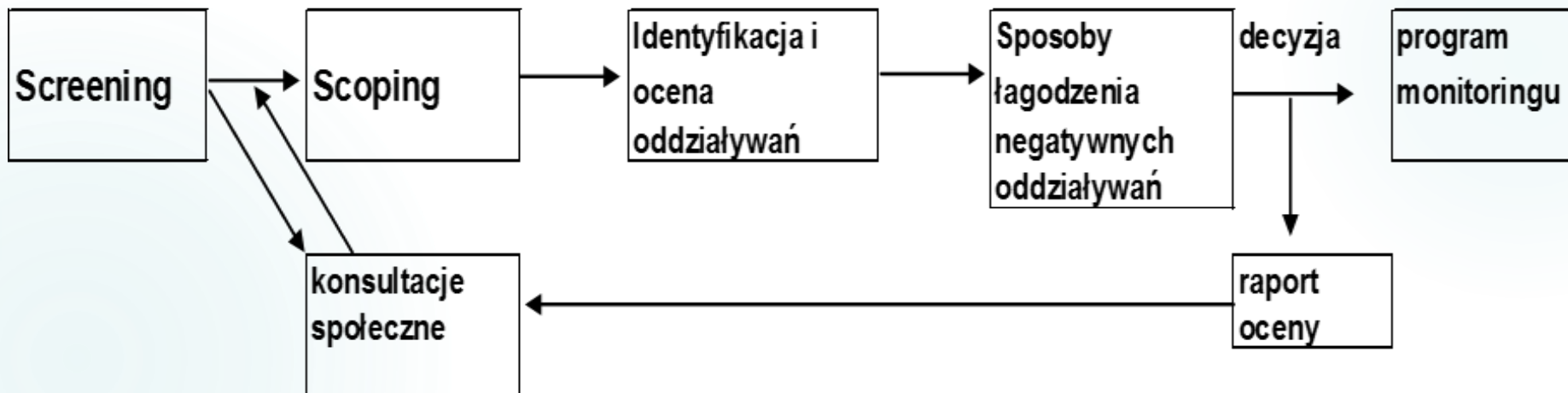
Ocena oddziaływania na środowisko - definicja

Według art. 3 ust. 1 pkt 8 u.o.o.ś. **ocena oddziaływania na środowisko to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, obejmujące w szczególności:**

- ▶ weryfikację raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- ▶ uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień,
- ▶ zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Ocena oddziaływania na środowisko - procedura:

Źródło: A. Ciechelska, Oceny oddziaływania jako narzędzie realizacji zrównoważonego rozwoju, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 2009, s. 49.

Ocena oddziaływania na środowisko

określa:

---

1) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

---

2) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

---

3) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

---

4) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

Ocena oddziaływania na środowisko

określa:

---

5) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: - **różnorodność biologiczną** - **ludzi**, - **zwierzęta**, - **rośliny**, - **wodę**, - **powietrze**, - **powierzchnię ziemi**, - **krajobraz**, - **klimat**, - **zasoby naturalne**, - **zabytki**, - **dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy**

---

6) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

---

7) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru (art. 151 ust. 2 u.o.o.ś.).

Ocena oddziaływania na środowisko autostrady i drogi ekspresowe

- ▶ **Wojewoda** w odniesieniu do dróg krajowych i wojewódzkich albo wykonujący zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, **starosta** w odniesieniu do dróg powiatowych i gminnych, **wydają decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej** na wniosek właściwego zarządcy drogi (art. 11a ustawy 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j. DZ. U. z 2018 r. poz. 1474 ze zm.)
- ▶ **Decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej może być wydana po uprzednim przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko**

Przedsięwzięcia I grupy

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 poz. 1839}.

I grupa transport drogowy

§ 2. 1. pkt 31 autostrady i drogi ekspresowe

Pkt 32 drogi inne niż wymienione w pkt 31 nie mniej niż o czterech pasach ruchu i długości nie mniejszej niż 10 km w jednym odcinku oraz zmianę przebiegu lub rozbudowę istniejącej drogi o dwóch pasach ruchu co najmniej do czterech pasów ruchu na długości nie mniejszej niż 10 km w jednym odcinku;

Budowa autostrad i dróg ekspresowych oddziałuje na:

- Szatę roślinną
- Hydrologię
- Użytkowanie ziemi
- Dziką przyrodę
- Wywołuje skutki geotechniczne
- Wywołuje skutki społeczno-ekonomiczne

OOŚ autostrady i drogi ekspresowe

Szata roślinna

- niszczenie roślinności wzdłuż szlaków transportowych
- poszerzanie się sfery bezleśnej w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia pożarów
- zniszczenia w związku z pozyskiwaniem drewna opałowego, budową ogrodzeń i innymi działaniami towarzyszącymi pracom konstrukcyjnym
- potencjalna przyczyna dalszego wylesiania przez nowych osadników, handlarzy drewnem itp.

OOŚ autostrady i drogi ekspresowe

Hydrologia

- drogi mogą zakłócać proces spływu powierzchniowego wody
- przyczyna wzmożonego zamulania rzek i wód przybrzeżnych
- negatywny wpływ na połowy ryb i większe zagrożenie powodziowe

Minimalizacja skutków:

- kanały odwadniające, przepusty wodne, mosty

OOŚ autostrady i drogi ekspresowe

Skutki geotechniczne

- wykopy kolejowe i nasypy, drogi źle zaplanowane (np. poprowadzone w poprzek stoku) są przyczyną destabilizacji gruntu
- mogą prowadzić do wzmożonej erozji i powstawania osuwisk

OOŚ autostrady i drogi ekspresowe

Użytkowanie ziemi

- z budową dróg związane są drastyczne zmiany w użytkowaniu ziemi wywołane przemieszczaniem się ludności i osadnictwem w ich sąsiedztwie
- drogi mogą stanowić dopełnienie planowanych przedsięwzięć gospodarczych, takich jak budowa nowych miast, osadnictw

OOŚ autostrady i drogi ekspresowe

Środowisko przyrodnicze

- drzewa i inne rośliny są niszczone w trakcie prac budowlanych
- istotnymi skutkami zmian w środowisku są: zanieczyszczenia powietrza, zaburzenia w obiegu wody i pożary
- zwierzęta cierpią z powodu utraty naturalnych miejsc schronienia, wiele z nich ginie.

OOŚ autostrady i drogi ekspresowe

Środowisko przyrodnicze

Wpływ: siedliska przyrodnicze i gatunki

Działania ochronne:

- ▶ przejścia dla zwierząt,
- ▶ adaptacje istniejących obiektów,
- ▶ instalacja urządzeń odpraszających,
- ▶ wybudowanie wygradzeń,
- ▶ monitoring biologiczny przed rozpoczęciem inwestycji oraz porealizacyjny sprawdzający skuteczność w/w rozwiązań ochronnych

OOŚ autostrady i drogi ekspresowe

Skutki społeczno-ekonomiczne

- skutki zmian w środowisku dotyczą ludzi mieszkających w pobliżu szlaków komunikacyjnych
- ludzie odczuwają specjalnie skutki hałasu, zanieczyszczenia, wibracji i niekorzystnych zmian w krajobrazie

Podsumowanie

- ▶ Autostrady i drogi ekspresowe stanowią strategiczny element infrastruktury drogowej w kraju.
- ▶ Jednakże są to przedsięwzięcia negatywnie oddziałujące na środowisko zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji poprzez niszczenie siedlisk przyrodniczych, degradację gleby, emisję gazów i pyłów do powietrza, hałas i inne skutki społeczno-gospodarcze.
- ▶ Istotnym instrumentem ochronnym są OOŚ, które identyfikują skalę zagrożeń a jednocześnie uwzględniają działania ochronne.
- ▶ Jest to niezmiernie ważne w przypadku inwestycji drogowych na dużą skalę, jaką są autostrady i drogi ekspresowe, zaliczanych do przedsięwzięć I grupy czyli obligatoryjnie wymagających OOŚ.

Dziękuję za uwagę